

CEVİZ YETİŞTİRİCİLİĞİ

Değerli ceviz üreticilerimiz ve bu sektörde yer almak isteyen girişimcilerimizin bilgi kirliliğinden dolayı mağdur olmamaları için hazırlanmış bir başvuru kaynağıdır.

Ceviz yetiştirmemiz için nedenler;

- Mevcut maliyet ve geri dönüş tahminleri, cevizlerin dikimden beş yıl sonra pozitif bir nakit akışına sahip olacağını göstermektedir.
- Ağaçların maliyeti, herhangi bir lisanslı meyve çeşidinin ağaçları ile aynıdır.
- Ceviz ağaçları gelişim kuvvetine göre ilk 3-4 yıl destek sistemi gerektirir. Sonraki yıllarda destek sistemi gerektirmez.
- Son yıllarda ülkemize de gelen çeşitlerle verimli ve yerli çeşitlere oranla daha sık bahçeler tesis edilebilir.
- Büyük bahçe tesisleri için yeterli ceviz yetiştiriciliği bilgisi ülkemizde de mevcuttur.
- Ceviz bitkisi rüzgarla tozlanır. Tozlayıcı canlılara (arı gibi) ihtiyacı yoktur.
- Hastalık ve zararlısı diğer türlere göre daha azdır. Bu nedenle daha düşük maliyetlidir.
- Mekanik hasada uygundur.
- Kabuklu cevizlerin uzun depolama ömürleri vardır.
- Cevizin sağlık ve kozmetik özellikleri vardır.
- Cevizin ihracat potansiyeli yüksektir.

- **Ceviz ağaçları odununun da ticari değeri vardır.**
- **Stratejik bir üründür.**
- **Ceviz içerisinde gümüş iyonu barındıran tek besin kaynağıdır.**
- **Cevizin insan sağlığına birçok faydası vardır. Günde 4-5 ceviz tüketilmesi önerilir.**

Giriş

Ülkemizin her bölgesinde ceviz ağaçları doğal olarak yetişebilmektedir. Soğuk kuzey rüzgârlarından korunmuş vadilerde ve bu vadilere açılan dere yamaçlarında ceviz ormanlarına rastlamak mümkündür. Zengin ceviz ağacı toplulukları içinde yöre isimleri ile tanınan çok sayıda tipler meydana gelmiştir. Şebın, Kemah, Erzincan, Göynük, Adilceviz, Bitlis, Hekimhan, Kahramanmaraş Kalaycı, Koz, Ermenek, Oğuzlar 77 ve Kaman cevizi gibi.

Son yıllarda yapılan araştırma - geliştirme çalışmaları sonucu, yüksek kaliteli ve verimli, çevre koşullarına iyi adapte olan ceviz çeşitleri ve tipleri seçilmekte, aşılı ceviz fidanları bu çeşitlerle üretilerek kapama bahçeler kurulmasına yardımcı olunmaktadır.

Yine kapama ceviz bahçesi kurulurken yan dal verimi yüksek olan ceviz çeşitlerinin dikilmesi gerçekleşmektedir. Yalnız bu ceviz çeşitlerinin uygun ekolojiye kurulmaması aynı zamanda uygun tozlayıcı çeşit dikilmemesi ileride yapılacak kapama bahçelerinde büyük sorun teşekkül etmektedir. Bu da bu çeşitlerin ülkemizin hemen hemen her bölgesine diktirilmesi neden ile ciddi manada ekonomik zarar ile karşı karşıya kalmaktayız ve dolayısı ile büyük üretici olarak sektöre girmek isteyen girişimcilerin teşebbüs ruhunu kırmaktayız.

İklim istekleri

Geç sonbahara kadar gelişmesi devam eden genç ceviz ağaçlarının uç sürgünleri iyice olgunlaşmamış ise, -10°C 'de zarar görür. Sonbaharın erken donlarında -9°C ile -12°C' de odunlaşmamış sürgünler zararlanır. Geç ilkbahar donları; tomurcukların kabarma zamanında daha fazla zarar yapar.

Tomurcuklar kapalı olduğu dönemde -3°C' ye, tam çiçeklenme döneminde -1 °C' ye kadar dayanabilir. Çiçek döneminde soğuktan zararlanma daha sık görülür. Yüksek derece yaz sıcakları kabukta yanmalara neden olur. 35°C ve üzeri sıcaklıklar bu zararlara yol açabilir ve %50'ye kadar ürün kaybı olabilmektedir.

Toprak İstekleri ve Yer Seçimi

Kapama ceviz bahçelerinin mutlaka drenaj sorunu olmayan topraklarda kurulması, özellikle de taban arazilerde kurulmuş bulunan kapama bahçelerin drenaj kanallarına sahip olması önemlidir. Ayrıca bahçe tesis edilecek yerde toprak derinliğinin 2 m olması ileri ki dönemlerde oluşabilecek sıkıntıların bertaraf edilmesi açısından önemlidir. Ayrıca hava akımının olduğu meyilli arazilerde bahçe tesisi ilkbahar donlarından korunmak için en önemli yetiştiricilik kriterlerinden birisidir. Aynı zamanda ceviz yetiştiriciliği bakımından toprak tuzluluğuna ve topraktaki kireç miktarının fazla olmamasına dikkat edilmelidir. Özellikle kil oranı %30'u geçen bahçelerde kurulmaması gerekir. Mutlaka toprak analizi yaptırılarak karar verilmesi gerekmektedir.

Sulama

Ceviz diğeri meyve türleri nasılsa aynı şekilde mutlaka düzenli sulama ister. Ceviz için bilinen "kıraç yerlerin bitkisidir ve sulama istemez" sözü modern ceviz yetiştiriciliği için geçerli değildir. İlk tesis yılından itibaren düzenli olarak sulama yapılmalı. Sulama yöntemleri olarak damla sulama veya mini yağmurlama yöntemleri tercih edilmelidir. Yöntem seçimi, sulama sistemlerinin kurulumu, işletimi ve sulama programı oluşturulması aşamalarında mutlaka konu uzmanı teknik personel/mühendislerin danışmanlığından faydalanılmalıdır. Toprak bünyesinin yanında anaç ve çeşit özellikleri de hem sulama yöntemi seçiminde hem de sistemin işletilmesinde önemlidir. Kullanılabilir su kaynakları miktarı bakımından yetersiz durumda olan bölgeler için işletmenin ihtiyacını

karşılıyacak yeterli büyüklükte bir havuz işletme bünyesinde bulundurulmalıdır.

Budama ve Terbiye

Ceviz ağaçları genellikle Modifiye Merkez Lider Sistemine göre yapılır. Türkiye toprakları genel olarak organik madde içeriği bakımından zengin değildir. Ceviz bitkisinde öncelikle kökü oluşturmak birincil kuraldır. İlkbahar donlarının geçtiği dönemde ilk yıl anaçtan itibaren 25-35 cm den tepe kesimi yapılır. İlk yılda sert kesim yapmamızın nedeni köklerde oksin üreterek kök oluşumu teşvik etmektir. Hakim rüzgar hangi yönden esiyorsa o yönden kesim yapılmalıdır. Aksi taktirde fidanda yatmalar, çok şiddetli rüzgarlarda kırılmalar meydana gelecektir. İlk yılın yaz budamasında gerekli olan taç yüksekliğine (130 -150 cm) ulaşamadığı için 1. Yıl yan sürgünlerin tamamı çıkartılarak fidanın kalınlaşması arzu edilir. Verimi yüksek çeşitlerin aşağıdan taçlandırılması, sarkan dallardan dolayı ileriki yıllarda sıkıntı oluşturacaktır.

2. yıl ise yeterli sürgün gelişimi sağlanmış bir fidanda göz yönetimi uygulanır. 130-150 cm altındaki tüm gözler alınır. Geriye kalan gözlerde ise bir jilet yardımıyla boyunlu gözler kesilerek, düğme gözlerin çıkması sağlanır. Böylece yan dallar geniş bir açıyla çıkması sağlanmış olacaktır. Aksi taktirde yeni çıkan sürgünler kuvvetli rüzgarın etkisiyle kırılabilir. Tepe kesimi ise yan tomurcukların oluşumu için 3-5 cm üzerinden kesilir. Lidere rakip olan 2-3 gözün tamamı alınır. 3. ve daha sonraki yıllarda tek gövde üzerinde göz yönetimi yaparak en az 10-12 yan dalın oluşumu sağlanır. Ceviz bitkisinde sert kesimlerden kaçınılmalıdır. Sert kesim yapıldığı taktirde obur dal ve çıplak dal oluşumu kaçınılmaz olacaktır. Yeterli güneş ışığı almayan, hastalıklı dallarda seyreltmeler yapılmalıdır. Budama genellikle ilkbahar donlarının görüldüğü yerlerde şubat-mart aylarında ilkbahar donlarının görüldüğü yerlerde ise nisan-mayıs ayları arasında yapılmalıdır.

Gübreleme

Gübre ve gübreler genellikle yaprak besin analiz raporuna

dayanarak uygulanır. Temmuz ayında ceviz yaprağının kritik besin seviyesi;

N (% 2.2-3.2), P (% 0.1-0.3), K (% 1.2), Ca (% 1.0), Mg (% 0.3), Na (% 0.1), Cl (% 0.3), B (36- 200 ppm), Cu (4 ppm), Mn (20 ppm) ve Zn (18 ppm).

Bitki ve toprak besinleri analiz bilgilerinin yokluğunda, aşağıdaki ayrıntıları uygulayarak besinleri uygulayın

	Ağaç Yaşı									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Azot (N)	10 0 g	20 0 g	30 0 g	40 0 g	50 0 g	50 0 g	60 0 g	60 0 g	70 0 g	90 0 g
Fosfor (P)	50 g	10 0 g	15 0 g	20 0 g	25 0 g	30 0 g	35 0 g	40 0 g	45 0 g	50 0 g
Potasyu m (K)	50 g	10 0 g	15 0 g	20 0 g	25 0 g	30 0 g	35 0 g	40 0 g	45 0 g	50 0 g
Gübre n ağaçtan verilece k uzaklığı	0.5 m	1. 0 m	1. 5 m	2. 0 m	2. 5 m	2. 5 m	3. 0 m	3. 0 m	3. 0 m	3. 0 m

Fidan Seçimi

Fidan kesinlikle ismine doğru sertifikalı, faturalandırılmış olmalıdır. Ayrıca fidancı ile ortak bir sözleşme veya protokol oluşturulabilir.

Fidan iyi gelişmiş ve gövdesi sağlıklı olmalıdır. Fidanın kök gelişimi iyi olmalı ve kök gelişimi fidan boyuna göre orantısız bir şekilde az gelişmiş olmamalıdır. Kazık kök yapısına göre saçak kök gelişimi yeterli olmalıdır. Fidanın gövdesi şişkin olmalıdır. Fidanda bir hastalık belirtisi (kök kanseri, nematot, kök çürüklüğü vb.) olmamalıdır. Kök budaması mutlaka yapılmalıdır.

Ceviz için genel bilinmesi gerekenler

- Don ve güneş yanıklığına dayanıklı olmalıdır. İlkbaharın geç donları ile kış donlarına dayanıklılık önemli olup, geç uyanan ve dona dayanıklı çeşitler tercih edilir.
- Hastalık ve Zararlılara karşı dayanıklı olmalıdır. Ceviz antraknozu (*Gnomonia leptostyla*), iç kurdu (carpocapsn) vb. hastalık ve zararlılara toleransı yüksek olmalıdır.
- Ağaçlar sağlıklı ve ağaç tacı düzgün gelişmelidir.
- Meyve şekli düzgün-yuvarlak , mütecanis irilikte ve kabuklu dane ağırlığı 12 gramdan az olmamalıdır. Meyve içi kabuktan bütün olarak çıkmalı, iç randımanı %50'nin üzerinde olmalıdır. İç ağırlığı en az 6 gram ve daha üzeri, iç rengi açık ve iç kabuk boşluğunu tamamen doldurmalı, normal şartlarda büzüşme yapmamalıdır. Yağ oranı %65'ten yüksek olmalıdır.
- Cevizler kazık köklüdür. Hem derine hem de yanlara kuvvetli gelişir ve kılcal kök bolca bulunur. Kökler 2-4 m derinliğe kadar uzayabilir.
- Bütün ceviz çeşitleri karşılıklı olarak birbirlerini döllerler. Fakat cevizlerde tozlanma problemleri, genellikle uyumsuzlıktan çok dikogami özellik göstermesinden (erkek ve dişi çiçeklerin farklı zamanlarda açması ve olgunlaşması) kaynaklanmaktadır. Ülkemizde yetiştirilen ceviz çeşitlerin büyük çoğunluğu protandridir. Bundan dolayı ceviz bahçesi kurarken mutlaka ya erkek ve dişi çiçeklerinin olgunlaşması aynı döneme gelen çeşit ile bir dikim tercih edilmelidir.
- Dış görünüş önemli olmamakla birlikte pürüzsüz ve açık renk albeniyi artırmaktadır. İç rengi çok açık veya açık, İç dolgun, İç oranı yüksek, İçte büzülme az veya yok, Kabuk ince ve kolay kırılabilir, İç kabuktan kolayca ayrılabilir, Tat kalitesi yüksek olmalıdır.
- Ağaçlar erken meyveye yatmalıdır. Tohumdan yetişen ağaçlar, 12-15 yaşlarında verime yattıkları halde seçimi

yapılan ve aşılı çeşitler, 3-5 yaşlarında verime yatmaktadırlar.

- Peryodisite göstermemelidir, yani her yıl verime yatmalıdır. Ağaçları verimli olmalıdır. Bunun için:

Çeşitler

Chandler

Pedro çeşidi ile UC 56-224 tipinin karşılıklı melezlenmesi sonucu elde edilmiştir. Protandri özelliği göstermektedir. Ağacın gelişmesi orta kuvvette olup yayvan bir taç şekline sahiptir. Çok verimli bir çeşit olup yan dallarda meyve verme oranı %80-90 civarındadır. İç ceviz yetiştiriciliği için uygun bir çeşit olarak kabul edilmektedir. Eğirdir ekolojine göre yapraklanma 16-23 Nisan tarihleri arasındadır. Hasat tarihi 7-10 Ekim arasındadır. Yaprak döküm zamanı 14-20 Kasım arasında olup geç yaprağını dökmektedir ve bu nedenle sonbahar erken donlarına karşı hassas bir çeşittir. Chandler çeşidi meyve ağırlığı, iç ağırlığı, iç oranı sırasıyla 10.36 g, 5.52 g, %54 oranındadır. Protein oranı %15.38, kül oranı %2,01 ve toplam yağ içeriği %69.58 oranındadır. Chandler çeşidinin ilk 4 yıl terbiye sistemine dikkat edilmesi gerekmektedir.

Pedro

Mayette ve Payne ceviz çeşitlerinin karşılıklı melezlenmesi sonucu elde edilmiştir. Protandri özellik göstermektedir. Ağacın gelişme kuvveti zayıf olup Chandler çeşidinden %20-30 oranında daha düşük bir gelişme göstermektedir. Yan dallarda meyve verme oranı yüksek olup salkım meyve oluşturur. Chandler çeşidinden 4-6 gün daha önce yapraklanır ve 8-10 gün önce yaprağını dökmektedir. Ağacın yan dallarda biçimsiz bir şekilde yere doğru gelişme gösterdiğinden dolayı budamada sıkıntılar yaşanmaktadır. İlk yıllar sert budanması gerekmektedir. Antraknoz hastalığına, güneş yanıklığına hassas bir çeşittir. Protein oranı %18, kül oranı Meyve ağırlığı 11.45 g, iç ağırlığı 4.34 g, meyve iç oranı %38 oranındadır. Mineral madde içerikleri bakımından zengin bir çeşittir.

Bilecik

Geç donların görüldüğü yerler için uygun bir çeşittir. Protogeni özellik gösterir. Gelişme kuvveti yarı yayvan şeklindedir. Görkemli bir taç şekline sahip olması nedeniyle dikim şeklinin 10x10 m aralıklardan aşağı olmaması gerekmektedir. Meyve salkımı 2-3'lüdür. Yan dallarda meyve verimi %20-30 civarındadır. Nisanın 2. Haftası yapraklanır. Dölleyici çeşit olarak Şebin önerilmektedir. Meyve şekli oval, kabuk kalınlığı ince ve kırılma durumu orta gruptadır. Erken yapraklandığı halde geç yaprağını dökmektedir. Kabuklu meyve ağırlığı 12.22 g, iç ağırlığı 6.89 g, iç oranı ise %55 oranındadır. Meyve iç kurduna karşı hassastır. Protein oranı %15.59, kül oranı %2.11, toplam yağ içeriği ise %71.88'dir.

Fernor

Franquette x Lara melezidir. Fransız orjinli bir çeşittir. Protandri özellik gösterir. Yüksek rakımlı yerlerde bahçe tesisi uygun görülmektedir. Geç yapraklanması ve erken yaprak dökmesi nedeniyle ilkbahar geç donlarından ve sonbahar erken donlarından etkilenmemektedir. Ağacın gelişme kuvveti yarı dik şeklindedir. Tozlayıcı olarak mutlaka Ronde de Montignac veya Meylanase ceviz çeşitlerinden birisi dikilmelidir. Meyve kabuğu çok pürüzlü olup albenisi azdır. Kırılması orta grupta sınıflandırılırken meyve kabuğu kalındır. Meyve ağırlığı 14.20 g, iç ceviz ağırlığı 6.18 g, iç oranı ise %49'dur.

Kaman 1

Kırşehir ili Kaman ilçesinde yapılan seleksiyon çalışmaları sonucu elde edilmiştir. Ağaç gelişme kuvveti yarı yayvan bir taç şekline sahiptir. Protogeni özellik göstermektedir. Kabuklu ağırlığı 12.25 g, iç ağırlığı 6.72 g, meyve iç oranı %54.65 oranındadır. Meyvenin iç rengi açık sarı, meyve şekli yuvarlak, tat ve aroma bakımından zengin bir çeşittir.

Maraş 18

Kahramanmaraş bölgesinde yapılan seleksiyon sonucu elde edilmiştir. Yarı yayvan bir taç şekline sahiptir. Protandri bir çiçeklenme özelliğine sahip olup erken yapraklanmaktadır. İri meyvelere sahiptir. Kabuklu meyve ağırlığı 15.72 g, meyve iç ağırlığı 8.47 g, iç oranı %54 oranındadır.

Franquette

Fransız orjinli bir çeşittir. Protandri özellik gösterir. Chandler, Fernor, Fernette ve Pedro çeşitlerinin tozlayıcısıdır. Ağacın gelişme kuvveti yarı dik bir taç şekline sahiptir. Yapraklanma zamanı 26 Nisan - 8 Mayıs arasında geç yapraklanan bir çeşittir. Hasat zamanı 1-3 Ekim tarihlerinde rastlamaktadır. Yaprak döküm zamanı ekimin son haftasıdır. Franquette çeşidinin meyve ağırlığı 13.19 g, iç ağırlığı 5.57 g, iç oranı %42 oranındadır. Protein oranı %15.20, kül oranı %2.10 ve toplam yağ içeriği %72.45'dir. Franquette çeşidinde dölleme yetersizliğinden dolayı meyve dökümü görülmektedir. Yeşil kabuğu diğer çeşitlere oranla daha büyüktür. Bu nedenle diğer çeşitlere oranla antraknoz, iç kurdu, bakteriyel yanıklık, güneş yanıklığı gibi hastalıklara dayanıklı bir çeşittir. Erkek çiçek teşekkülü 5 yıldan sonra arttığı görülmektedir.

Lara

Fransız orjinli bir çeşittir. Ağaçları orta kuvvette ve yarı dik gelişim göstermektedir. Protandri özellik gösterir. İlkbahar geç donlarının görüldüğü yerlerde dikilmesi uygun olan bir çeşittir. Hastalıklara toleransı fazladır. Yapraklanma tarihi nisanın ilk haftasıdır. Erkek çiçeklenme zamanı 20-26 Nisan arasındadır. Dişi çiçek açma zamanı nisan sonu ve mayıs başıdır. Meyve kalitesi iyidir ve erken meyveye yatmaktadır. Kabuklu ağırlığı 16.14 g, iç ağırlığı 7.65 g, meyve iç oranı %47.44, kabuk kalınlığı 1.56 mm'dir.

Meylanase

Fransız orjinli bir çeşittir. Ağaçları orta kuvvette ve yarı dik gelişim sağlar. Kabukları pürüzlü olup, kabuktan ayrılması kolaydır. Franquette, Fernor çeşitlerine tozlayıcı olarak dikilebilmektedir. Erkek çiçeklenme tarihi 30 Nisan / 07 Mayıs arasındadır. Dişi çiçeklenme tarihi 10-16 Mayıs tarihleri arasındadır. Kabuklu meyve ağırlığı 14.11 g, iç ceviz ağırlığı 6.23 g, iç oranı %44.12, kabuk kalınlığı 1.40 mm'dir.

Maraş 12

Kahramanmaraş orjinli bir çeşittir. Protandri özelliği göstermektedir. Pedro çeşidinden %30-40 daha büyük ve yarı yayvan bir taç şekline sahiptir. Yan dallarda verimi yüksek olup salkım şeklinde (3-26 adet) meyve tutumuna sahiptir. Küçük meyvelere sahip olması rağmen ince kabuklu meyve iç oranının yüksek olduğu görülmektedir. Meyvenin kırılma durumu Eğirdir ekolojik koşullar altında iki parmak arasında kolayca kırılabilirken, 2018 yılında iki avuç arasında kırıldığı görülmektedir. Bunun nedeni ise kabuk sertleşmesi döneminde bulutlu gün sayısının fazla olduğu düşünülmektedir. Çeşidin yapraklanma zamanı 3-12 Nisan arasındadır. Dişi çiçeklenme tarihi 12-21 Nisan arasında olup, ilkbahar geç donlarına karşı dayanıklı bir çeşittir. Budamaya elverişli bir çeşittir. Kabuklu meyve ağırlığı 8.93 g, iç ağırlığı 5.10 g, meyve iç oranı %57, kabuk kalınlığı 1.47 mm'dir. Hasat zamanı 18 Eylül tarihinde ve erken yaprağını dökmektedir. İç ceviz protein içeriği %15, kül oranı %2.13, toplam yağ içeriği %71.06 oranındadır.

Şebin

Giresun Şebinkarahisar ilçesinde yapılan seleksiyon sonucu elde edilmiştir. Ağaç yayvan bir taç şekline sahiptir. Yan dallarda meyve verme oranı yüksektir. Eğirdir ekolojik koşullar altında homogamy özellik göstermektedir ve meyve tutumu için tozlayıcı gereksinim duyulmamaktadır. İnce kabuklu, kırılması kolaydır. Küçük meyvelere sahiptir. Kabuklu meyve ağırlığı 10.30 g, iç ağırlığı 5.50 g, meyve iç oranı %53.5 oranındadır.

Fernette

Fransız orjinlidir. Orta derecede kuvvetli bir çeşit olup dik gelişmektedir. Yan dal verimliliği Fernor çeşidiyle benzerlik göstermektedir. Franquette çeşidinden daha fazla erkek çiçek teşekkülü sağlamaktadır. Kabuğun kırılma durumu zor olduğundan dolayı pek rağbet görmemektedir. Yapraklanma tarihi Nisanın ikinci haftasıdır. Erkek çiçeklenme Nisanın son haftasında başlamakta ve 7-8 gün sürmektedir. Mayısın ilk haftası dişi çiçeklenme başlamaktadır. Hasat zamanı Ekimi 2. Haftası yapılmaktadır. Yaprak döküm tarihi kasım ayının ilk haftasında olmaktadır. Kabuklu meyve ağırlığı 15.26 g, iç ağırlığı 7.68 g, iç oranı 50.31 g, kabuk kalınlığı 1.61 mm'dir.

Diriliş

Kabuklu meyve ağırlığı 13-14 g, meyve iç oranı %52-54 oranındadır. Yapraklanması çok geç grupta olup 28 Nisan – 6 Mayıs arasındadır. Verimi çok iyi durumdadır. Hasat tarihi 10-17 Eylül arasındadır. Genel değerlendirmede Diriliş çeşidi 9 puan alırken, Chandler çeşidi 7 puan aldığı bildirilmektedir.

15 Temmuz

Kabuklu meyve ağırlığı 13-15 g, meyve iç oranı %52-55 oranındadır. Yapraklanması çok geç grupta olup 5 – 13 Mayıs arasındadır. Verimi çok iyi durumdadır. Hasat tarihi 21-25 Eylül arasındadır. Genel değerlendirmede 15 Temmuz çeşidi 9,5 puan alırken, Chandler çeşidi 7 puan aldığı bildirilmektedir.

Bazı ceviz çeşitlerine ait verim bilgileri

Çeşit	Yan Dal. Verim %	Çiçe kl.	İç Ağırlık g	İç Randıman %	Mey ve Rengin	Kabukt a Pürüzlülük	Verimli lik
-------	------------------	----------	--------------	---------------	---------------	---------------------	-------------

					Açıklığı %		
Franquette	5	Geç	5.3	47	90	İyi	Kötü
Eureka	0	Geç	7.7	50	40	İyi	Orta
Payne	88	Erken	5.7	50	68	İyi	Yüksek
Hartley	5	Geç	6.1	46	76	İyi	Yüksek
Serr	85	Orta	5.8	50	70	İyi	Düşük
Ashley	85	Erken	5.8	50	70	Yeterli	Yüksek
Sunland	82	Orta	10.6	57	85	İyi	Yüksek
Howard	89	Geç	6.6	49	96	İyi	Çok Yüksek
Chandler	89	Geç	6.5	49	100	Yeterli	Çok Yüksek

Bazı Çeşitlerle İlgili Bilinmesi Gerekenler

- Franquette Fransız kökenlidir. Geç yapraklanan bir çeşit olmasına rağmen kış soğuklarına dayanıklı değildir.
- Chandler ve Fernor gibi çeşitlerde geç çiçeklenmelerine karşılık sert kış soğuklarından zarar görebilmektedir. Bu çeşitlerle kurulmuş bahçelerde geç dönemde azotlu gübrelemeden kaçınılmalıdır. Vegetasyon dönemi uzun bölgeler için Pedro da dahil olmak üzere bu çeşitler çok uygundur.
- İlkbahar ve sonbahar donlarını olan bölgeler için en uygun çeşitler Fernor, Franquette, Ronde de Motignac, Meylanase gibi çeşitlerdir.

Aşılı ceviz ağaçları dikimden 3 yıl sonra meyve vermeye başlar ve tam verime ticari bahçelerde dikimden 8-10 yıl sonra gelir. Tamamen büyümüş, ve geniş dikilmiş bir ağaç 100-150 kg meyve verebilirken ticari bahçelerde 7 m x 7 m gibi dikim sıklığı

uygulanmış bir bahçede bu verim ortalama 40-60 kg/ağaç olur. Rakıma ve çeşitlere bağlı olarak eylül-ekim ayları arası hasat yapılır. İç kalitesinin (kahverengi renkli iç meyve) bozulmasını önlemek için hasadı geciktirmemelidir. Açık renkli iç meyve rengi, uluslararası pazarda daha yüksek fiyat satılmaktadır. Hasat zamanı, meyve içindeki zararın (kelebeğin) kahverengiye döndüğü zaman yapılmalıdır. Yüksek rakımlı bölgelerde, iç meyve daha erken olgunlaşırken, daha düşük rakımlı bölgelerde, kabuk olgunlaşması öncesinde kabuğun ayrılması gerçekleşir. Hasattan sonra cevizler temizlenir, ve nem seviyesi kabuklu meyvede %8 iç meyvede ise %5'e kadar düşürmek için gölge bir yerde ince bir şekilde serilerek hızlıca kurutulmalıdır.

HASTALIK VE ZARARLILAR

Ceviz'de de pek çok türde olduğu gibi pek çok hastalık ve zararlısı mevcuttur. Burada bunlardan bazıları sizlerle paylaşılmış olup ekonomik olarak en çok zarar verenlerdir.

Ceviz Antraknozu (*Gnomonia leptostyla*)

Cevizlerde görülen en önemli hastalık, ceviz antraknozu (*Gnomonia leptostyla*)'dur. Hastalık, ağacın yaprakçık, meyve, genç sürgün ve yaprak saplarında görülür. Mantari (fungus) olan bu hastalık, meyve kabuğundan meyvelere geçebilir. Ağaç hastalıktan dolayı yaz ayı ortalarında kenarları kurumuş, kıvrılmış ölü yapraklarla kaplanır ve daha sonra bu yapraklar dökülür. Enfeksiyon şiddetli ise ağaç yapraksız kalır.

Hastalık meyvede küçük noktalar veya daha büyük kara lekeler halinde görülür. Sonbaharda yere dökülen yaprakların toplanarak imha edilmesi, enfeksiyon kaynağını önemli ölçüde azaltır. Hastalığın her yıl görüldüğü yerlerde Bordo Bulamacı (göz taşı) veya diğer hazır bakırlı preparatlarla ağacın bütün gövde ve dalları iyice yıkanacak şekilde ilaçlanır. Mancozeb 80 aktif maddeli fungusitler, 100 litre suya 300 g dozda uygulanır. Ceviz antraknozu (*Gnomonia leptostyla*) için ilk ilaçlama: Tomurcukların yeni patlama başladığı yaprakçıkların kedi kulağı olduğu dönemde

2. İlaçlama daldaki yaprakçıkların yarı büyüklüğüne geldiği

dönemde

3. İlaçlama: Meyvelerin fındık büyüklüğüne geldiği dönemde ve diğer ilaçlamalar ise yağışlı geçen yerlerde kullanılan fungisitlerin etki süresi dikkate alınarak enfeksiyon koşulları devam ettiği sürece tekrarlanır.

a-)Yaprak üstündeki görünüşü b-)Yaprak altındaki görünüşü c-)Meyvedeki görünüşü
Ceviz İç Kurdu (Cydia pomonella):

Cevizde en önemli zararlılardan biri ceviz içi kurdu (Cydia pomonella)'dur. Bu zararlı Ülkemizde genellikle 2-3 döl verir. Larvaları meyvede zarar yapar. Yumurtadan çıkan larvalar meyveyi delerek içeri girer, galeri açarak beslenir. Meyve içinde bir aydan fazla süre beslenir. Sonuçta meyveler dökülür. Mücadelesi yapılmaz ise önemli zararlar meydana gelir. Kimyasal mücadelenin Mayıs ayının sonuna doğru başlanmalıdır.

Ceviz Yaprak Gal Akarı (Eriophyes tristriaties) - (Uyuz):

Ceviz yaprak gal akarı (Eriophyes tristriaties) (uyuz) yaprak dokusu içerisinde yaşar ve bulunduğu yerde yaprağın her iki tarafında kabaran gal oluşturur. Önce açık yeşilimtrak olan gal

renge giderek kızarıp, kahverengileşir ve siyaha dönüşür. Yoğun bulaşmalarda meyvenin şekli bozulur ve olgunlaşmadan dökülür. Mücadelesinde kükürt (80 WP) 500g/100 litre su veya Thiodan 150 ml/100 litre su karıştırılarak uygulanır.

Bazı Ceviz Çeşitleri Resimleri

Bilecik

Kaman-1

Maraş 12

Maraş 18

Şebin

Şen-2

Pedro

Chandler

Fernor

Franquette

Fernette

Sunland

Bazı Ceviz Çeşitlerinin 4 Mayıs 2020 Tarihinde Fenoloji Zamanları

